

Veckans växt

Jordgubbe (*Fragaria × ananassa*) från Gotska Sandön

Redan 1989 rapporterade Gun Ingmansson och Jörgen Petersson om att det fanns kvarstående jordgubbar från en 1800-talsodling vid Tärnuddens på Gotska Sandön. Jordgubbarna insamlades 2004 för provodling av Pom.

Tillsammans med upptäckarna besökte jag lokalen vid Tärnuddens i maj 2004. Vi räknade till cirka 30 rosetter med jordgubbsblad. Historien kring denna odling går tillbaka till perioden 1883 – 1913 då Tärnuddens var en fyrplats med en fyrvaktare och ett fyrbiträde. Fyrpersonalen anlade en liten odling innanför randdynen ungefär 350 meter nordöst om fyren, troligen mest för potatis men även rosor och jordgubbar. Marken har jämnats till och för att hejda sanden planterades 9 aspar (som numera är jättelika) på den sidan som vetter mot havet (södra sidan). Sedan

medeltiden hade en stor flock får betat och trampat på ön. Fåren försvann under 1800-talet men ännu under början av 1900-talet fanns stora ytor med lös vandrande dynsand. Det var faktiskt de ständiga problemen med översandning som gjorde att man lämnade Tärnuddens fyr 1913.

Eftersom Gotska Sandön är en Nationalpark sände jag in en ansökan om att få samla några jordgubbsplantor för provodling för Pom 2004, och fick genast ett positivt svar. Insamlingen blev inte helt enkel då det visade sig att i det tjocka mosstöcket hade plantorna utvecklat en 25 cm hög stam, brun av gamla bladskärf och med en svag bladrosett som en palm i toppen. De helt vegetativa växterna ville till att börja varken reva sig eller blomma. När sidorosetter slutligen kom och kunde omplanteras antog växten jätteformat med upp till två meter långa utlöpare, decimeter stora blad och stora blomställningar. Mittbladet är tydligt skafat på denna sort. Först 2010 kom första blomman och 2011 åt jag den första jordgubben. Lyckligtvis smakade den mycket gott!

Text och foto: Mattias Iwarsson

Referenser:

Ingmansson, Gun & Petersson, Jörgen. 1989. Gotska Sandöns flora. Rindi 9:107.

Ingmansson, Gun & Petersson, Jörgen. 2006. Gotska Sandöns flora. Rindi 26:42.